

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 22 december 2020

Dossiernr. : K23916

Documentnr. : 2020-120460

Verzonden : 22 december 2020

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 1 december 2020 een aanvraag ontvangen voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, hoofdstuk soorten.

De aanvraag is ingediend door Collectief Groningen West, Albert Harkemaweg 70, 9831 TA te Aduard.

De aanvraag heeft betrekking op de gebieden Winsumermeeden en Paddepoel-Koningslaagte – waar het gaat om de gebiedsdelen die in agrarisch gebruik zijn – voor het wegvangen en doden van steenmarter ten behoeve van de bescherming van weidevogels.

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit:

- I. op grond van artikel 3.10, lid 2 en gelet op artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) ten aanzien van steenmarter (*Martes foina*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk doden of vangen (artikel 3.10, lid 1a, Wnb);
- II. op grond van artikel 3.25, lid 1, Wnb ten aanzien van steenmarter (*Martes foina*) de volgende middelen aan te wijzen:
 - het geweer (zowel het kogelgeweer als luchtdrukgeweer);
 - kastvallen;
 - vangstokken;
 - vangkooien;
 - netten;
- III. op grond van artikel 3.26, lid 3, Wnb de gevraagde ontheffing te verlenen van de regels gesteld aan het gebruik van het geweer:
 - het gebruik van het luchtdrukgeweer (artikel 3.26, lid 2a, Wnb, jo. art. 3.13, lid 1, Bnb);
 - buiten het jachtveld (artikel 3.26, lid 1 onder b, Wnb, jo. artikel 3.12, Bnb);
 - tussen zonsondergang en zonsopkomst (artikel 3.26, lid 2 onder a, Wnb, jo. artikel 3.16, lid 1 onder a, Bnb);
 - voorzien van een kunstmatige lichtbron (artikel 3.26, lid 2 onder c, Wnb, jo. artikel 3.13, lid 4, Bnb);

- met munitie geschikt voor luchtdrukgeweer (artikel 3.26, lid 2 onder b, Wnb, jo. artikel 3.14, lid 1, Bnb)
 - binnen de bebouwde kom en daar onmiddellijk aan grenzende terreinen (artikel 3.26, lid 2 onder a, Wnb, jo. artikel 3.16, lid 1 onder b, Bnb);
- IV. dat de ontheffing geldt voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2021;
- V. dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit:
1. voorschriften;
 2. overwegingen bij besluit;
 3. de aanvraag van 1 december 2020, inclusief "*Pilot Steenmarterbeheer Weidevogelbescherming*". *Boerema & van den Brink B.V., 14 november 2020*;
 4. Bijlage 3 bij dit besluit: '*Ontheffingsgebied pilot steenmarterbeheer*';
 5. Bijlage 4a bij dit besluit '*Beheerprotocol pilot predatiebeheer steenmarterbeheer*'.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

namens dezen:

A.J. Hoogerwerf

Hoofd van de afdeling Landelijk Gebied en Water

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage Overwegingen bij het Besluit voor een nadere motivering.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van dit besluit een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (<https://www.provinciegroningen.nl/contact/klacht-over-de-provincie/bezwaar-maken/>). Als u overweegt een bezwaarschrift in te dienen, zouden wij het op prijs stellen als u eerst contact met ons opneemt. Wellicht kunnen uw bezwaren door een toelichting van ons worden weggenomen.

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen er op dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat Landelijk Gebied en Water via het telefoonnummer 050 - 3164543. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Wij verzoeken u het dossiernummer te vermelden.

BIJLAGEN

Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op steenmarter en de beschreven verboden handelingen.
2. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, bijgevoegd meldingsformulier (bijlage 2) in te vullen en ons toe te sturen, uiterlijk een week voorafgaand aan de start van het beheer.

Middelen en methoden

4. Het vangen en doden van steenmarters vindt plaats tussen 1 januari en 30 juni conform het beheerprotocol (bijlage 4a bij deze ontheffing). Dit beheerprotocol kan op grond van veldervaringen worden aangepast en/of aangevuld. Indien aanpassing nodig is, dient dit eerst aan het bevoegd gezag te worden voorgelegd ter instemming. Eventuele afwijkingen dienen bij de registratie op grond van het beheerprotocol vermeld te worden.
5. Het vangen van steenmarters vindt plaats met gebruikmaking van kastvallen. De andere aangevraagde middelen (vangkooi, vangnet en/of vangstok) kunnen slechts worden gebruikt onder toezicht van betrokken ecologisch deskundigen, waarbij vangkooien alleen binnen gebouwen mogen worden gebruikt. In het beheerprotocol (bijlage 4a) is opgenomen wanneer vangkooi, vangstok en vangnet worden ingezet, daarbij dient redelijkerwijs te zijn vastgesteld dat het steenmarters betreffen die hun leefgebied binnen het weidevogelgebied hebben.
6. De gebruikte kastvallen en/of vangkooien zijn allen voorzien van een werkend valalarm waarbij het signaal wordt gezonden naar zowel de uitvoerders van het beheer alsmede de bij de pilot betrokken onafhankelijke onderzoekers, wanneer de val in werking is getreden.
7. Tot 1 maart dient de val zo spoedig mogelijk, doch tenminste binnen 10 uur te zijn bezocht en gecontroleerd door de uitvoerende jachtaktehouders en/of onafhankelijke onderzoekers na het ontvangen van een melding vanuit het valalarm.
Na 1 maart dient de val zo spoedig mogelijk, doch tenminste binnen 8 uur te zijn bezocht en gecontroleerd door de uitvoerende jachtaktehouders en/of onafhankelijke onderzoekers na het ontvangen van een melding vanuit het valalarm.
8. Gevangen lacterende moertjes moeten onverwijld worden vrijgelaten teneinde onnodig lijden van steenmarterpups te voorkomen. Van deze vangsten wordt een logboek bijgehouden welke onderdeel uitmaakt van de rapportage aan het bevoegd gezag (zie ook voorschrift 23).
9. Alle andere gevangen diersoorten dienen onverwijld te worden vrijgelaten. Van deze vangsten wordt een logboek bijgehouden welke onderdeel uitmaakt van de rapportage aan het bevoegd gezag (zie ook voorschrift 23).
10. Gebruik van het geweer op grond van deze ontheffing blijft beperkt tot een kaliber .22 waarbij gebruik van het geweer gedurende het gehele etmaal door gemachtigde uitvoerders mag plaatsvinden. Bij nachtelijk gebruik is een lichtbron gemonteerd op of aan het geweer verplicht.
11. Voor het doden van de steenmarters mag gebruik worden gemaakt van een geweer op luchtdruk. Dit geweer op luchtdruk kan enkel van een minimaal/maximaal kaliber van 5.5/5.58 mm (.22) zijn, met een minimale schotkracht van 28 Joule en mag onder geen beding een schotkracht van 80 Joule of meer hebben. Enkel het gebruik van de categorieën .22 rimfire of .22LR is toegestaan.
12. Bij het gebruik van het persluchtgeweer dient gebruik te worden gemaakt van munitie geschikt voor het doden van steenmarter, te weten kogeltypen met een harde (anders dan lood) opgebouwde kogelpunt. Enkel in overleg met het bevoegd gezag kan andere geschikte munitie worden toegepast.
13. Indien het gebruik van een geweer op luchtdruk wenselijk is, dan dienen de uitvoerders te beschikken over een verlof op grond van de Wet wapens en munitie voor het dragen, voorhanden hebben of gebruiken van een geweer op luchtdruk.

14. Het doden van steenmarters is alleen toegestaan bij daadwerkelijk in kastvallen, vang- kooien en met vangnet en/of vangstok gevangen dieren. Alleen dan kan worden vastgesteld of er onverhoopt sprake is van een zogend of lacterend moertje. In dat geval is doden niet toegestaan en geldt voorschrift 8.
15. Er mogen gedurende de beheerperiode in 2021 maximaal 10 steenmarters worden gedood in het beheergebied Winsummermeeden en maximaal 15 steenmarters worden gedood in het beheergebied Paddepoel-Koningslaagte.
16. De gedode steenmarters dienen ter beschikking te worden gesteld aan de bij de pilot betrokken onafhankelijke onderzoekspartij.
17. Vervoer of onder zich hebben van een gedode steenmarter is vrijgesteld voor zover degene die deze dieren vervoert of onder zich heeft beschikt over een afschrift van deze ontheffing en eveneens beschikt over een verklaring van de uitvoerder van de ontheffing dat het dier overeenkomstig de voorwaarden van deze ontheffing en binnen het plangebied is gevangen en gedood.

Betrokken personen

18. Van deze ontheffing mag enkel gebruik worden gemaakt door maximaal 6 personen, zijnde (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts)personen. Personen die in opdracht van de ontheffinghouder handelen dienen door de ontheffinghouder gemachtigd te worden voor het gebruik van deze ontheffing. De personen die op grond van deze ontheffing of machtiging belast zijn met het doden van de dieren met de in deze ontheffing vermelde middelen dienen in het bezit te zijn van een geldige jachtakte en dienen tevens in het bezit te zijn van een grondgebruikersverklaring waaruit blijkt dat zij gerechtigd zijn tot het uitvoeren van steenmarterbeheer op de desbetreffende gronden.
19. De uitvoerders/gemachtigden mogen zich laten vergezellen door andere personen; dit alleen voor zover deze personen direct betrokken zijn bij de pilot en/of het onderzoek.

Machtiging

20. In een machtiging zoals bedoeld in voorschrift 18 staan in ieder geval de volgende gegevens:
 - Volledige naam, adres, woonplaats en geboortedatum van degene aan wie de machtiging is verleend;
 - De soort waarvoor de machtiging geldt;
 - De handelingen die mogen worden verricht;
 - Periode waarvoor de machtiging geldt;
 - Naam en handtekening ontheffinghouder.
21. De ontheffinghouder dient binnen 24 uur na afgifte en/of intrekking van een machtiging Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen hiervan (digitaal) schriftelijk op de hoogte te stellen door toezending van een kopie van de machtiging, respectievelijk een kopie van het intrekkingbericht.

Documenten

22. De personen die op grond van voorschrift 18 gebruik maken van deze ontheffing dienen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden over de volgende documenten te beschikken en deze op verzoek daartoe te kunnen tonen aan de bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren:
 - een (digitaal) afschrift van dit besluit;
 - een geldige jachtakte;
 - een geldige grondgebruikersverklaring waaruit blijkt dat zij gerechtigd zijn tot het uitvoeren van steenmarterbeheer op de desbetreffende gronden;
 - indien van toepassing: de van de ontheffinghouder ontvangen machtiging.

Rapportage

23. Alle vangsten worden geregistreerd conform het beheerprotocol. Deze gegevens worden opgenomen in een rapportage aan het bevoegd gezag en dienen op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De ontheffinghouder dient uiterlijk op 1 december 2021 een rapportage toe te sturen waaruit blijkt hoeveel steenmarters er zijn gevangen en gedood; op welke datum de vangst heeft plaatsgevonden, het aantal gevangen en vrijgelaten zogende moertjes en welke bijvangst van andere soorten er is geweest.

Overige voorschriften

24. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven altijd verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
25. De ontheffing kan worden gewijzigd of ingetrokken op grond van artikel 5.4 van de Wnb.
26. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Loket, loketVTH@provinciegroningen.nl. U kunt ook contact opnemen met Afdeling Landelijk Gebied en Water van de Provincie Groningen, Secretariaat_LGW@provinciegroningen.nl.

Overwegingen bij Besluit

1 Nadere toelichting brongegevens

Onderwerp:	Verzoek om ontheffing in het kader van soortbescherming.
Activiteitenplan:	" <i>Pilot Steenmarterbeheer Weidevogelbescherming</i> ". Boerema & van den Brink B.V., 14 november 2020.
Activiteit:	Het uitvoeren van een pilot steenmarterbeheer ten behoeve van de bescherming van weidevogels. Het beheer bestaat uit het wegvangen en doden van een beperkt aantal steenmarters.
Reden voor deze aanvraag:	De pilot vindt plaats in het belang van de bescherming van weidevogels tegen de effecten van predatie. De pilot is direct verbonden aan de uitvoering van wetenschappelijk onderzoek naar predatie op weidevogels.
Plangebied:	<p>Het plangebied bestaat uit de weidevogelgebieden Winsummermeeden en Paddepoel-Koningslaagte, zoals weergegeven in bijlage 3 Ontheffingsgebied pilot steenmarterbeheer. De aanvrager voert het beheer enkel uit in de gebiedsdelen in agrarisch gebruik.</p> <p>Het onderzoeks- en beheergebied de Winsummermeeden ligt in het kleiweidegebied van het Reitdiep ten zuidoosten van Winsum. Het gebied heeft een oppervlakte van ca. 850 ha en bestaat volledig uit boerenland.</p> <p>Het gebied Paddepoel-Koningslaagte ligt in het kleiweidegebied van het Reitdiep onder de rook van de stad Groningen. Als beheergebied wordt gekozen voor zowel het deel aan de westelijke zijde van de N361 (Paddepoel) en het deel aan de oostelijke zijde daarvan (Koningslaagte). Dit vanwege de geografische samenhang van het gebied alsook omdat de N361 niet kan worden beschouwd als onoverkomelijke barrière voor de in het gebied actief zijnde opportunistische predatoren. Dit gebied tezamen heeft een totale oppervlakte van 1.427 ha, waarvan 1107 ha in agrarisch .</p>
Uit te voeren werkzaamheden:	<ul style="list-style-type: none">• wegvangen steenmarters uit gebied;• monitoring predatie weidevogelnesten door middel van cameravallen en DNA onderzoek• uitwerken protocol marterbeheer (minimale vereisten opzet monitoring / vereiste data om beheer steenmarter toe te staan / methode en randvoorwaarden van weidevogelbeheer etc.• rapportage met conclusies en advies vervolg.
Planning van de werkzaamheden:	<ul style="list-style-type: none">• start beheer: 1 januari 2021;• einde beheer: 30 juni 2021. <p>De ontheffing wordt aangevraagd van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021.</p>

Ontheffing is aangevraagd voor verwachte overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

opzettelijk doden of vangen (artikel 3.10 lid 1a Wnb);	steenmarter
--	-------------

Tevens is ontheffing aangevraagd van de verboden in:

- artikel 3.26, lid 2 onder a, Wnb, jo. art. 3.13, lid 1, Bnb, voor het gebruik van het luchtdrukgeweer;
- artikel 3.26, lid 1 onder b, Wnb, jo. artikel 3.12, Bnb, voor het gebruik van het geweer buiten het jachtveld;
- artikel 3.26, lid 2 onder a, Wnb, jo. artikel 3.16, lid 1 onder a, Bnb, voor het gebruik van het geweer in de nachtperiode (tussen zonsondergang en zonsopkomst);
- artikel 3.26, lid 2 onder a en c, Wnb, jo. artikel 3.13, lid 4, Bnb, voor het gebruik van het geweer dat is voorzien van een kunstmatige lichtbron bij of aan het geweer gemonteerd;
- artikel 3.26, lid 2 onder b, Wnb, jo. artikel 3.14, lid 1, Bnb, voor het gebruik van munitie geschikt voor een geweer, werkend op lucht- of persdruk;
- artikel 3.26, lid 2 onder a, Wnb, jo. artikel 3.16, lid 1 onder b, Bnb, voor het gebruik van het luchtdrukgeweer binnen de bebouwde kom en daar onmiddellijk aan grenzende terreinen zoals bedoeld in artikel 3.21, lid 3, Wnb.

De activiteit heeft geen betrekking op het onderdeel gebiedsbescherming (hoofdstuk 2, Wnb) en het vellen van houtopstanden (hoofdstuk 4, Wnb). Significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden zijn eveneens niet aan de orde. Er zijn voor deze onderdelen geen vervolgstappen noodzakelijk.

2 Procedure

2.1 Procedure en beslistermijn

De beslissing op de aanvraag is voorbereid volgens de procedure als beschreven in hoofdstuk 5 van de Wet natuurbescherming. Binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag dient op de aanvraag te worden beslist.

2.2 Volledigheid

Met de aangeleverde gegevens is de aanvraag ontvankelijk gebleken om te kunnen beoordelen.

2.3 Bevoegd gezag

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming, zijn wij bevoegd om de ontheffing te verlenen of te weigeren.

2.4 Publicatie besluit

Van dit besluit wordt mededeling gedaan door publicatie in "Het Dagblad van het Noorden" en op www.officielebekendmakingen.nl.

3 Soortbescherming

3.1 Beoordeling

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.10, lid 2, Wnb, en gelet op artikel 3.17, kan uitsluitend worden verleend indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- er is een geldig wettelijk belang;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Onderstaande beoordeling gaat in op deze drie voorwaarden.

3.1.1 Alternatievenafweging

In hoofdstuk 5 van het activiteitenplan is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die minder ecologisch negatief effect heeft op de aanwezige beschermde soorten. Het project is locatie specifiek.

Optimale inrichting

Een optimale gebiedsinrichting, bestaande uit een hoog waterpeil, een kruidenrijke vegetatie en uitgestelde maaidatum, is van groot belang voor de overleving van weidevogels. Wij constateren dat er in de gebieden waarvoor ontheffing is aangevraagd reeds grote inspanningen worden geleverd om de gebiedsinrichting te optimaliseren. Uit het onderzoek in het gebied blijkt dat kuikens gemiddeld voldoende gewicht hebben, maar dat de overleving van de kuikens desondanks onvoldoende is. Dit wijst erop dat er voldoende voedsel is en dat er een belangrijk effect van predatie is.

Aanvullend is gebleken dat kleine weidevogelpopulaties minder weerbaar zijn tegen predatie (Teunissen et al., Sovon, 2020). Het verder optimaliseren van de gebiedsinrichting kost tijd. Tijdens het verder optimaliseren van de gebiedsinrichting kan de weidevogelstand blijven afnemen, wat de kans op herstel van de populaties zal verminderen.

Onder optimale gebiedsinrichting kan ook het wegnemen van potentiële schuilplaatsen, zoals kleine bosjes of vervallen bebouwing, worden verstaan. Deze maatregel wordt al toegepast maar heeft niet tot een significante verlaging van de predatiedruk geleid.

Pilot steenmarterbeheer

De pilot is erop gericht specifiek te onderzoeken wat het effect van wegvangen en doden van steenmarter is op de weidevogels. Dit kan alleen onderzocht worden door deze beheervorm uit te voeren.

Weren/afrasteren

Het weren van marters, bijvoorbeeld middels een elektrisch raster, wordt niet haalbaar geacht vanwege de financiële en praktische inspanningen die dit vergt om een zeer groot gebied van rasters te voorzien en deze rasters vervolgens te onderhouden. Voor zover dit wel mogelijk zou zijn, zou dit ook resulteren in een harde grens met het gebied. Aangezien er ook soorten met een ongunstige staat van instandhouding, zoals hermelijn, van de beheergebieden gebruik maken, wordt dit door ons als onwenselijk gezien.

Elektrisch afrasteren wordt door ons alleen effectief geacht voor het beschermen van zeer lokale hotspots.

Integraal predatorenbeheer

In de gebieden waarvoor ontheffing is aangevraagd vindt reeds bestrijding van vos en zwarte kraai plaats, mede op basis van de landelijke vrijstelling voor deze soorten. Ondanks dit beheer is uit onderzoek uitgevoerd door Collectief Groningen West en het Groninger Landschap gebleken dat de overleving van weidevogels onvoldoende is om de populaties van weidevogels in stand te houden.

Uit het uitgevoerde onderzoek is gebleken dat de overleving van nesten en kuikens onvoldoende is om de populatie op langere termijn in stand te houden. Daarbij is ook gebleken dat de kuikens over het algemeen voldoende gewicht hadden. Desondanks was het broedsucces onvoldoende. Dit duidt erop dat predatie een belangrijke beperkende factor is voor de weidevogelpopulatie in deze gebieden. Uit het predatieonderzoek is gebleken dat met name steenmarter een belangrijk aandeel heeft in de predatie van weidevogels in de onderzochte gebieden. Van de predatiegevallen waarbij een predator kon worden vastgesteld, is bijna de helft aan steenmarter toe te schrijven.

Vangen en uitzetten

Het vangen en verplaatsen van steenmarters wordt niet als een bevredigend alternatief gezien. Gezien de verspreiding van steenmarter binnen de provincie, mag ervan uitgegaan worden dat een gevangen steenmarter in een bezet territorium zal worden uitgezet. Dit leidt tot een conflict met de aanwezige steenmarter voor het territorium, wat er vervolgens toe zal leiden dat één van de steenmarters weggejaagd wordt naar een ander territorium waar opnieuw een conflict ontstaat, of dat de steenmarter door de honger of in het verkeer omkomt. Uiteindelijk resulteert dit in onnodig veel stress en lijden voor gevangen steenmarters.

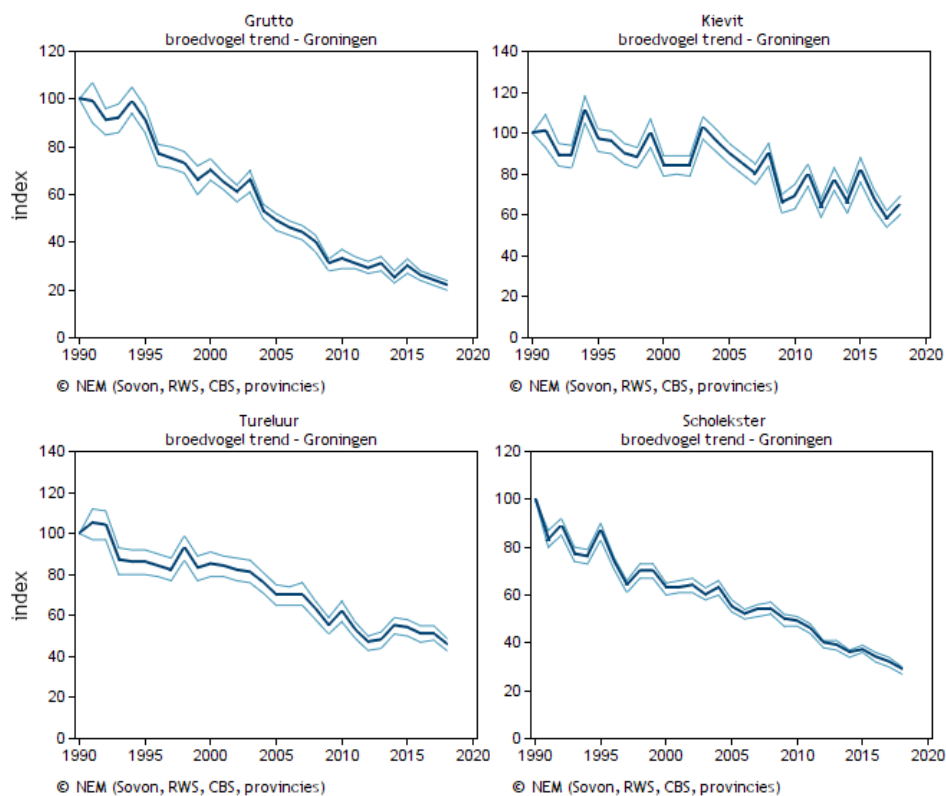
3.1.2 Belangenafweging

De ontheffing is aangevraagd voor steenmarter in het belang van;

- ter bescherming van wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- onderzoek.

Ontwikkeling weidevogelstand en provinciaal beleid

De populatie weidevogels staat landelijk nog altijd onder druk, ondanks een breed scala aan beheermaatregelen. De staat van instandhouding van diverse weidevogelsoorten, zoals grutto, Kievit en scholekster, is op het moment *matig ongunstig* tot *zeer ongunstig*. Ook binnen de provincie Groningen nemen weidevogels nog altijd af in aantal, ondanks diverse beheermaatregelen. In figuur 1 is de broedvogeltrend van enkele weidevogels voor de provincie Groningen weergegeven.



Figuur 1: Broedvogeltrend voor enkele weidevogelsoorten in de Provincie Groningen (Sovon, 2019).

Voorafgaand onderzoek en doelstelling pilot steenmarterbeheer

In 2017, 2019 en 2020 is onderzoek uitgevoerd door Collectief Groningen West en het Groninger Landschap naar predatie in de weidevogelgebieden Medenertilster- en Franserpolder (2017) en Winsummermeeden en Paddepoel-Koningslaagte (2019 en 2020). De onderzoeken hebben waardevolle inzichten opgeleverd over de overleving en het reproductief succes van weidevogels in deze gebieden en de rol die predatie daarbij speelt.

Uit het onderzoek is gebleken dat de overleving van nesten en kuikens onvoldoende is om de populatie op langere termijn in stand te houden. Daarbij is ook gebleken dat de kuikens over het algemeen voldoende gewicht hadden. Desondanks was het broedsucces onvoldoende. Dit duidt erop dat predatie een belangrijke beperkende factor is voor de weidevogelpopulatie in deze gebieden. Uit het predatieonderzoek is gebleken dat met name steenmarter een belangrijk aandeel heeft in de predatie van weidevogels in de onderzochte gebieden. Van de predatiegevallen waarbij een predator kon worden vastgesteld, is bijna de helft aan steenmarter toe te schrijven.

De pilot met beheer van steenmarter dient om, middels een tijdelijke beheermaatregel, gekoppeld aan gerichte monitoring en toezicht op de uitvoering daarvan, de lokale steenmarterpopulatie opzettelijk,

significant in aantallen te verlagen in de Winsumermeeden en Paddepoel-Koningslaagte. Tegelijkertijd wordt middels toegepast veldonderzoek in dezelfde gebieden onderzocht wat het effect van dit beheer op het broedsucces en de kuikenoverleving is.

Belang van de gebieden voor weidevogels

De gebieden waarvoor ontheffing is aangevraagd zijn aangewezen weidevogelkerngebieden. In deze gebieden wordt al geruime tijd (zwaar) weidevogelbeheer toegepast om weidevogels in stand te houden.

De Winsumermeeden kent een broedvogelpopulatie van ca. 100 broedparen weidevogels per 100 ha. Uit tellingen in het gebied blijkt dat de weidevogelpopulaties sinds 2015 gestaag achteruitlopen. De uitkomstpercentages, dagelijkse nestoverleving en kuikenoverleving zijn onvoldoende om de populaties op langere termijn in stand te houden.

In Paddepoel-Koningslaagte zijn gemiddelde dichtheden van ca. 50 tot 60 broedparen weidevogels per 100 ha aanwezig. Net als in de Winsumermeeden blijkt dat de populaties van weidevogels in Paddepoel-Koningslaagte achteruitgaan. Ook hier zijn de uitkomstpercentages, dagelijkse nestoverleving en kuikenoverleving onvoldoende om populaties op langere termijn in stand te houden.

Het uiteindelijke doel van het beheer is om de predatieomvang zodanig te laten afnemen dat de nestoverleving en het Broed Territoriaal Succes (BTS) zodanig worden verhoogd dat hierdoor het voortbestaan van de weidevogelpopulaties in deze gebieden op langere termijn gewaarborgd kan worden.

Verwachte effectiviteit van beheer

Uit het uitgevoerde predatieonderzoek is gebleken dat met name steenmarter verantwoordelijk is voor een substantieel deel van de predatie van kuikens en nesten van weidevogels. Het verwijderen van steenmarter kan daarom naar verwachting een significant effect hebben op de overleving van weidevogels in het beheergebied.

Sinds 2017 vindt beheer van steenmarters plaats in Friesland dat vergelijkbaar van opzet is, als het beheer dat door Collectief Groningen West is aangevraagd. Uit de monitoring bij het beheer in Friesland is onder andere gebleken dat influx van steenmarters tijdens het broedseizoen niet te verwachten is. Territoria van steenmarter tijdens het broedseizoen lijken vrij stabiel. Hieruit volgt dat steenmarterbeheer tijdens en direct voorafgaand aan het broedseizoen ertoe zal leiden dat er tijdens het broedseizoen minder steenmarters in het beheergebied aanwezig zijn. Pas in het najaar (juli t/m december) worden de vrijgekomen territoria weer opgevuld door zich verspreidende steenmarters uit omliggende gebieden.

Uit ervaringen met het beheer in Friesland blijkt dat het mogelijk is om het relatieve aandeel van steenmarter bij de predatie op weidevogels sterk te reduceren. Tegelijkertijd nam de overleving van weidevogels toe. Dit wijst erop dat het beheer bijdraagt aan het behoud van weidevogels en dat niet alle predatie door steenmarter direct wordt overgenomen door andere predatoren. In vergelijkbare gebieden in Friesland waar in dezelfde periode geen beheer van steenmarter werd uitgevoerd, bleef de rol van steenmarter bij predatie op weidevogels ongewijzigd.

Gezien de belangrijke rol van steenmarter bij predatie op weidevogels in de gebieden waarvoor ontheffing is aangevraagd en de resultaten met het beheer uit Friesland is het voldoende aannemelijk dat het broedsucces en de kuikenoverleving van weidevogels significant zal verbeteren.

In hoofdstukken 1, 2 en 3 van het activiteitenplan is het belang van de ontheffing verder toegelicht. Bovenstaand geldend belang is voldoende om de (tijdelijke) negatieve effecten op de beschermde steenmarter, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen.

3.1.3 Ecologische afweging steenmarter

Onderzoeksmethode

Aanwezigheid van steenmarter is tijdens de eerdere fase van het onderzoek naar predatie op weidevogels in de gebieden Winsumermeeden en Paddepoel-Koningslaagte voldoende nauwkeurig vastgesteld, zoals beschreven in hoofdstuk 1 van het activiteitenplan. Tevens is een gebiedsanalyse uitgevoerd om de aanwezige aantallen steenmarters in elk gebied te schatten.

Resultaten

Uit de gebiedsanalyse is gebleken dat binnen het beheergebied Winsumermeeden zeker (minimaal) 8 tot 10 steenmarters actief zijn. In het beheergebied Paddepoel-Koningslaagte zijn zeker (minimaal) 15 steenmarters actief.

Overtreding verbodsbepalingen

Bij het beheer zullen steenmarters worden gevangen en gedood. Hierdoor worden zowel de verbodsbepaling op het vangen, als het doden van de soort overtreden.

Tevens worden regels gesteld aan het gebruik van het geweer overtreden, zoals gesteld in het Besluit natuurbescherming:

- het gebruik van het luchtdrukgeweer (artikel 3.26, lid 2a, Wnb, jo. art. 3.13, lid 1, Bnb);
- buiten het jachtveld (artikel 3.26, lid 1 onder b, Wnb, jo. artikel 3.12, Bnb);
- tussen zonsondergang en zonsopkomst (artikel 3.26, lid 2 onder a, Wnb, jo. artikel 3.16, lid 1 onder a, Bnb);
- voorzien van een kunstmatige lichtbron (artikel 3.26, lid 2 onder c, Wnb, jo. artikel 3.13, lid 4, Bnb);
- met munitie geschikt voor luchtdrukgeweer (artikel 3.26, lid 2 onder b, Wnb, jo. artikel 3.14, lid 1, Bnb)
- binnen de bebouwde kom en daar onmiddellijk aan grenzende terreinen (artikel 3.26, lid 2 onder a, Wnb, jo. artikel 3.16, lid 1 onder b, Bnb);

Voorwaarden bij het beheer

In de ontheffingsaanvraag en het daarbij gevoegde beheerprotocol (bijlage 4a bij dit besluit) zijn de voorwaarden beschreven waaronder het beheer wordt uitgevoerd.

Het beheer bestaat uit het wegvangen door middel van kastvallen, vangkooien, vangnetten en vangstokken en doden van steenmarter met behulp van het geweer. Diverse voorwaarden zijn op het beheer van toepassing, zoals:

- het beheer vindt enkel in duidelijk begrensde gebieden plaats;
- tijdens het beheer gevangen zogende vrouwtjes worden weer vrijgelaten met het oog op het voorkomen van onnodig lijden van de jongen;
- het beheer vindt plaats onder ecologische begeleiding;
- er gelden strikte regels met betrekking tot registratie en rapportage;
- het beheer wordt door een beperkt aantal gekwalificeerde personen uitgevoerd;
- er geldt een maximum per seizoen te vangen en te doden dieren.

Het vangen vindt plaats met behulp van kastvallen, vangkooien, vangnetten en vangstokken. Hoofdzakelijk wordt gebruik gemaakt van kastvallen, voorzien van lokvoer, waar steenmarter levend in gevangen wordt. Kastvallen hebben het voordeel dat de stress voor het gevangen dier relatief beperkt is ten opzichte van een vangkooi. Vangkooien worden bij de pilot daarom alleen inpandig gebruikt. De kastvallen zijn voorzien van een elektronisch alarm. Na het alarm wordt de kastval zo spoedig mogelijk gecontroleerd. Zogende moertjes of andere soorten worden direct vrijgelaten. De overige in de kastvallen aangetroffen steenmarters worden terstond gedood overeenkomstig het beheerprotocol.

De kastvallen worden geplaatst op randen van percelen, langs watergangen of dammen, maar ook op erven (naast of in gebouwen of in erfbeplanting, van in het gebied liggende bedrijven of woningen). Steenmarters houden zich namelijk ook vaak in de nabijheid van deze locaties op. Het verdient de voorkeur om gevangen steenmarters zo snel mogelijk na het vangen te doden, om de stress bij het gevangen dier zoveel mogelijk te beperken. Daarom is het noodzakelijk om het gebruik van het

geweer in de avond en nacht, met gebruik van kunstmatig licht, mogelijk te maken. Op voorhand is ook niet te toetsen of vanglocaties voldoen aan de eisen van een jachtveld of altijd buiten de bebouwde kom liggen. Daarom is ook ontheffing voor deze onderdelen noodzakelijk.

Alleen in bijzondere situaties kunnen vangkooien, vangnetten en vangstokken worden gebruikt. Deze omstandigheden zijn vastgelegd in het beheerprotocol.

Het doden vindt plaats met een wettelijk toegestaan type kogelgeweer met kaliber 5.5/5.58 mm (.22). Er kan ook gebruik gemaakt worden van een luchtdrukgeweer. Andere dodingsmiddelen hebben als nadeel dat deze meer handelingen met het dier vergen, die tot extra stress bij het dier leiden. Daarom wordt het geweer als een geschikt middel gezien om gevangen steenmarters te doden. Gelet op de veiligheid volstaat het gebruik van een beperkt kaliber wapen. Voor zover er gebruik wordt gemaakt van een luchtdrukgeweer, worden enkel categorieën .22 rimfire of .22LR toegestaan, gelet op het voorkomen van onnodig lijden.

Wij stellen aanvullende eisen aan de munitie en de energie van de afgevuurde munitie voor geweren werkend op luchtdruk, gelet op het belang van veiligheid en het voorkomen van onnodig lijden van steenmarters. De schotkracht van het luchtdrukgeweer dient 28 joule of meer te bevatten. Tevens dient gebruik te worden gemaakt van geschikte munitie, namelijk kogeltypen met een harde opgebouwde punt. Hiermee is zeker dat het getroffen dier direct overlijdt en niet onnodig lijdt. Verder is het om redenen van veiligheid ongewenst om geweren (werkend op luchtdruk of perslucht) te gebruiken die een schotkracht hebben van 80 joule of hoger. Dit is dan ook in de voorschriften opgenomen, zodat het risico op weerkaatsen van het afgevuurde projectiel bij een te hoge joule afdoende beperkt wordt.

Wij achten het niet noodzakelijk om verdere eisen aan de munitie te stellen. Voor hagelpatronen is in het Bnb voorgeschreven dat deze geen metallisch lood mogen bevatten, gelet op de bescherming van het milieu. Bij het gebruik van hagel belandt een aanzienlijk deel van de afgevuurde kogeltjes in het milieu. Daarom zijn er voor hagelpatronen extra voorwaarden gesteld. Bij de voorgestelde beheervorm is loodvervuiling geen significant risico. Gebruik van kogels die volledig of deels uit lood bestaan, zeker daar wij ook eisen stellen aan het minimale kaliber en vuurkracht, dient ook de veiligheid, omdat deze bij impact vervormen en mede daardoor tijdig hun kracht verliezen (beperking risico op ricochet in/nabij verhardingen en gebouwen).

Kunstmatig licht wordt niet gebruikt om steenmarters in het veld te schieten, oftewel te 'lichtbakken'. Kunstmatig licht wordt enkel gebruikt om ook buiten de dagperiode gevangen steenmarters veilig en effectief te kunnen doden, zodanig dat onnodig lijden door verkeerd schieten wordt voorkomen.

Uit ervaring met het beheer in Friesland is naar voren gekomen dat er geen risico is voor het welzijn van jonge steenmarters als deze langer dan zes uur alleen verblijven. Ook zijn de kastvallen voorzien van ontsnappingsmogelijkheden voor kleinere soorten als wezel en hermelijn. De inzet is om steenmarters in de beheergebieden zoveel mogelijk voor 1 maart (vroegste werptijd) weg te vangen. Voor 1 maart wordt een maximale responstijd van 10 uur gehanteerd en na 1 maart een maximale responstijd van 8 uur. In verband met het voorkomen van onnodig lijden achten wij het wel wenselijk om een inspanningsverplichting op te nemen om de vallen na alarm zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk te controleren.

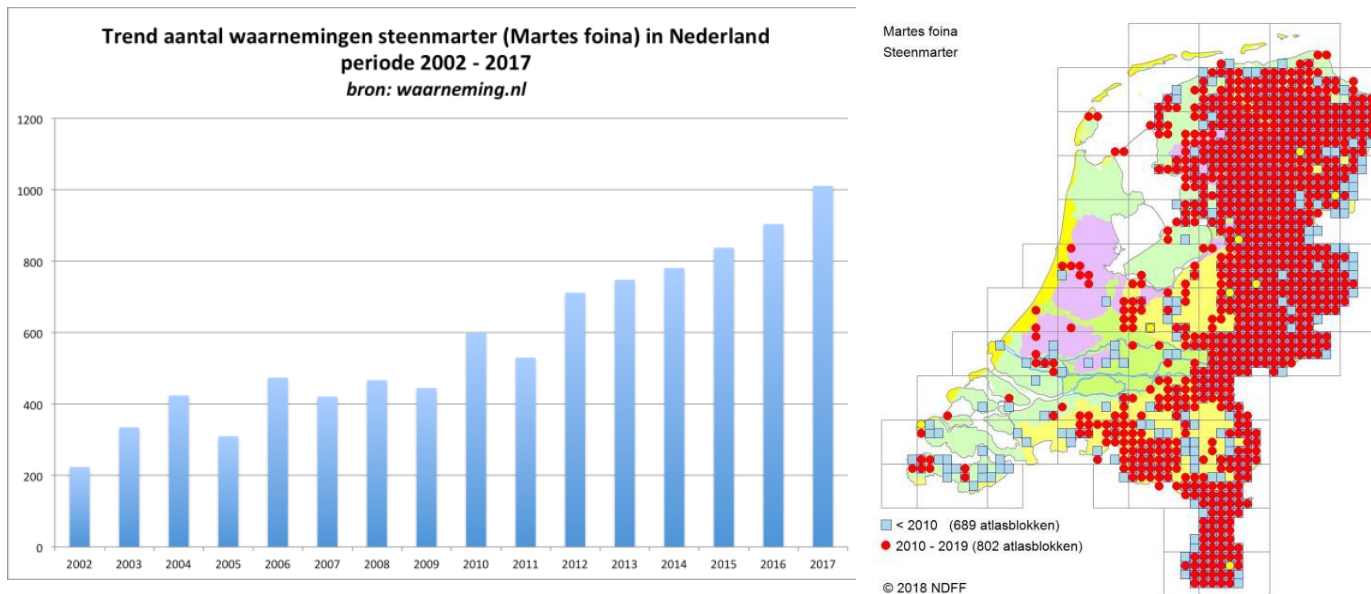
Samenhang met ontheffing Groninger Landschap

Het Collectief Groningen West heeft tegelijkertijd met het Groninger Landschap een ontheffing aangevraagd voor steenmarterbeheer. Wij kunnen een ontheffing niet tegelijkertijd aan meerdere partijen verschaffen. Om onnodige administratieve belasting te voorkomen, is besloten om aan beide partijen separaat een ontheffing te verlenen, waarbij het Collectief de leiding neemt bij het beheer in de gebiedsdelen die in agrarisch gebruik zijn, en het Groninger Landschap de leiding neemt bij het beheer in het door hun beheerde weidevogelreservaat. Beide partijen trekken samen op bij het beheer en het predatieonderzoek. Er is daarom geen aanleiding om te twijfelen dat het beheer gecoördineerd zal worden uitgevoerd.

In het gebied Paddepoel-Koningslaagte worden minimaal 15 steenmarters verwacht. Op voorhand is echter niet te voorspellen waar de dieren zullen worden gevangen. Daarom wordt in beide ontheffingen een maximum aantal van 15 te doden dieren opgenomen, zodat de voorwaarden van de ontheffing de uitvoering van het beheer niet onnodig frustreren. Het valt niet te verwachten dat dit een groter negatief effect op de staat van instandhouding van steenmarter heeft, omdat steenmarter tijdens het broedseizoen een relatief vast territorium heeft. Daarom blijven de negatieve effecten beperkt tot een relatief klein gebied en zijn deze effecten slechts van tijdelijke aard.

Gunstige staat van instandhouding

De huidige staat van instandhouding van steenmarter is *'thans niet bedreigd'* (Rode lijst, 2020). Steenmarter komt inmiddels in vrijwel de gehele provincie Groningen voor. Zowel in aantal, als in verspreiding is de soort de afgelopen jaren zowel provinciaal als landelijk sterk toegenomen.



Figuur 2: Waarnemingen en verspreiding steenmarter in Nederland.

Gezien de verspreiding van de soort en de huidige ontwikkeling van de populatie is, ondanks de negatieve effecten van het beheer, zeker dat de staat van instandhouding van steenmarter gewaarborgd blijft. Het beheer dat met deze ontheffing mogelijk wordt gemaakt kan slechts leiden tot een lokale, tijdelijke dip in de steenmarterpopulatie in de gebieden waarvoor ontheffing wordt verleend.

Eindoordeel ecologische afweging steenmarter

Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de gunstige staat van instandhouding van steenmarter gewaarborgd blijft.

4 Aanvullende overwegingen

In aanvulling op bovenstaande overwegingen, betrekken wij bij ons besluit ook de volgende overwegingen.

Samenhang met Faunabeheerplan

Het duurzaam beheer van schadeveroorzakende soorten vindt primair plaats conform een faunabeheerplan, gecoördineerd door een faunabeheereenheid. In het Faunabeheerplan 2019-2024, dat op 26 november 2019 door ons is goedgekeurd, is beschreven dat er ten tijde van het opstellen van dit faunabeheerplan nog geen ontheffing werd aangevraagd voor het vangen en doden van steenmarter. Pas wanneer uit onderzoek zou blijken dat predatie door steenmarters op weidevogels een factor van belang is, zou ontheffing aangevraagd worden.

Inmiddels is aanvullend predatieonderzoek uitgevoerd door Collectief Groningen West en het Groninger Landschap waaruit gebleken is dat steenmarter inderdaad een factor van belang is. Gelet op artikel 3.17, lid 4 en 5, Wnb kunnen ontheffingen voor het beheer van schadeveroorzakende soorten ook aan andere partijen dan de faunabeheereenheid verleend worden, indien de noodzaak ontbreekt voor verrichting van de handelingen door tussenkomst van een faunabeheereenheid. Ook kan ontheffing verleend worden voor handelingen zonder dat hieraan een faunabeheerplan ten grondslag ligt.

In overleg met de Faunabeheereenheid Groningen, en gelet op de specifieke situatie dat het hier een pilot voor beheer van steenmarters betreft in beperkte beheergebieden, achten wij het op dit moment niet noodzakelijk om een faunabeheerplan op te stellen voor het beheer van steenmarter. Aangezien het beheer door Collectief West Groningen en Groninger Landschap zelf wordt uitgevoerd en gecoördineerd en in samenhang plaatsvindt met onderzoek door dezelfde partijen, achten wij het ook niet noodzakelijk om een ontheffing met tussenkomst van de Faunabeheereenheid Groningen te verlenen. In het activiteitenplan bij de ontheffingsaanvraag zijn alle noodzakelijke onderdelen beschreven om het beheer zorgvuldig te kunnen uitvoeren.

Na afloop van de pilot kan samen met Collectief Groningen West, Groninger Landschap en de Faunabeheereenheid Groningen worden geëvalueerd in hoeverre de noodzaak bestaat het beheer van steenmarter door te zetten en in welke vorm dit gebeurt. Op dat moment kan ook besloten worden om een nieuwe ontheffing aan de Faunabeheereenheid Groningen te verlenen.

5 Conclusie

Op basis van de ingediende aanvraag blijkt dat de alternatievenafweging voor deze activiteit in dit plangebied voldoende is onderbouwd en het belang van de activiteit voldoende is aangetoond. Met de maatregelen zoals uitgewerkt in de voorschriften wordt het effect als gevolg van de geplande activiteit in het plangebied voldoende beperkt en blijft de gunstige staat van instandhouding van steenmarter gewaarborgd.

5.1 Eindconclusie

Om de activiteit uit te voeren is een ontheffing nodig van verbodsbepalingen zoals in de volgende tabel weergegeven.

Omdat geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de soort in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden, is de aanvraag voor ontheffing:

voor de volgende soort	voor artikel 3.10 lid 1a ¹
steenmarter (<i>Martes foina</i>)	Toegekend

¹Het betreft de verbodsbepaling:
lid 1a, opzettelijk doden of vangen;

Daarom verlenen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit besluit geeft ontheffing voor de soort en verbodsbepaling zoals is weergegeven in bovenstaande tabel. De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden.

Tevens wordt ontheffing verleend van de verboden in:

- artikel 3.26, lid 2 onder a, Wnb, jo. art. 3.13, lid 1, Bnb, voor het gebruik van het luchtdrukgeweer;
- artikel 3.26, lid 1 onder b, Wnb, jo. artikel 3.12, Bnb, voor het gebruik van het geweer buiten het jachtveld;
- artikel 3.26, lid 2 onder a, Wnb, jo. artikel 3.16, lid 1 onder a, Bnb, voor het gebruik van het geweer in de nachtperiode (tussen zonsondergang en zonsopkomst);

- artikel 3.26, lid 2 onder a en c, Wnb, jo. artikel 3.13, lid 4, Bnb, voor het gebruik van het geweer dat is voorzien van een kunstmatige lichtbron bij of aan het geweer gemonteerd;
- artikel 3.26, lid 2 onder b, Wnb, jo. artikel 3.14, lid 1, Bnb, voor het gebruik van munitie geschikt voor een geweer, werkend op lucht- of persdruk;
- artikel 3.26, lid 2 onder a, Wnb, jo. artikel 3.16, lid 1 onder b, Bnb, voor het gebruik van het luchtdrukgeweer binnen de bebouwde kom en daar onmiddellijk aan grenzende terreinen zoals bedoeld in artikel 3.21, lid 3, Wnb.

Consequenties

Wat u verder kunt verwachten

Bij besluit ontheffingverlening is het toegestaan de werkzaamheden uit te voeren zoals in de aanvraag uiteengezet is, voor plangebied en periode zoals omschreven in het besluit.

Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen overtreden worden ten aanzien van andere soorten dan die waarop het besluit van toepassing is, dient u de werkzaamheden stil te leggen en aanvullend ontheffing voor deze soorten aan te vragen.

Bijlage 1. Wettelijk kader

Artikel 1.11 Wnb Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.8 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 3.10 Wnb

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
 - h. in het algemeen belang, of
 - i. bestendig gebruik.

Artikel 3.17 Wnb

1. Ten behoeve van de beperking van de omvang van een populatie van vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, of van dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, verlenen gedeputeerde staten ontheffing als bedoeld artikel 3.3, eerste, vierde en vijfde lid, 3.4, tweede lid, 3.8, eerste en vijfde lid, 3.9, tweede lid, of 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, indien deze beperking nodig is:
 - a. in geval van vogels:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren, of
 - 4°. ter bescherming van flora en fauna;
 - b. in geval van dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden en wateren en andere vormen van eigendom, of
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang, of
 - c. ingeval dieren van soorten als bedoeld in 3.10, eerste lid, met uitzondering van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid:
 - 1°. om de redenen genoemd in onderdeel b;
 - 2°. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, industrieterreinen of begraafplaatsen,
 - 3°. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren, en
 - 4°. in het algemeen belang.

2. Een ontheffing als bedoeld in het eerste lid wordt verleend aan een faunabeheereenheid, die handelt overeenkomstig het daartoe vastgestelde en goedgekeurde faunabeheerplan.
3. De faunabeheereenheid kan bij schriftelijke en gedagtekende toestemming de haar ingevolge het eerste en tweede lid toegestane handelingen door een wildbeheereenheid of anderen doen uitoefenen.
4. In afwijking van het tweede lid kan een ontheffing ook aan een wildbeheereenheid of aan anderen dan een faunabeheereenheid worden verleend, indien de noodzaak ontbreekt voor verrichting van de handelingen door tussenkomst van een faunabeheereenheid.
5. In afwijking van artikel 3.12, eerste lid, en het tweede lid kan een ontheffing worden verleend voor handelingen die niet op grond van een faunabeheerplan worden verricht, indien de noodzaak ontbreekt voor een faunabeheerplan, gelet op de specifieke kenmerken van de desbetreffende diersoort dan wel de aard of omvang van te verrichten handelingen.

Artikel 3.25 Wnb

1. Bij het verlenen van een ontheffing of vrijstelling als bedoeld in de artikelen 3.3, eerste onderscheidenlijk tweede lid, 3.4, tweede lid, 3.8, eerste, onderscheidenlijk tweede lid, 3.9, tweede lid, of 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, eerste of tweede lid, en met artikel 3.9, tweede lid, en bij het geven van een opdracht als bedoeld in artikel 3.18, eerste lid, worden de middelen aangewezen die voor het vangen en doden van de aldaar bedoelde vogels en dieren mogen worden gebruikt.
2. Onze Minister wijst bij ministeriële regeling, onderscheidenlijk provinciale staten wijzen bij verordening de middelen aan die mogen worden gebruikt ter uitvoering van het bepaalde krachtens artikel 3.15, tweede, onderscheidenlijk vierde lid, en 3.16, tweede, onderscheidenlijk vierde lid.
3. Indien een vrijstelling wordt verleend als bedoeld in artikel 3.15, tweede en vierde lid, met het oog op het voorkomen van schade als bedoeld in artikel 3.15, vijfde en zesde lid, of een vrijstelling wordt verleend als bedoeld in artikel 3.16, tweede en vierde lid, met het oog op het voorkomen van overlast als bedoeld in artikel 3.16, vijfde lid, dan wel ontheffing wordt verleend als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, onderdeel a, onder 3°, onderdeel b, onder 2°, en onderdeel c, onder 2°, worden voor het bestrijden van vogels en dieren slechts middelen aangewezen die nadelige gevolgen voor het welzijn van vogels en dieren voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk beperken, waarbij het doden van dieren zoveel mogelijk vermeden wordt.
4. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing en provinciale staten kunnen vrijstelling verlenen van:
 - a. het verbod, bedoeld in artikel 3.24, tweede lid. Op deze vrijstelling of ontheffing is artikel 3.24, derde, lid van overeenkomstige toepassing;
 - b. regels als bedoeld in artikel 3.24, vierde lid, voor zover deze vrijstelling of ontheffing in overeenstemming is met de bij of krachtens de Benelux-overeenkomst gestelde regels.

Artikel 3.26 Wnb

1. Het is verboden een geweer te gebruiken ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens deze wet:
 - a. zonder een geldige jachttakte;
 - b. op gronden, niet zijnde een jachtveld dat voldoet aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur gestelde regels;
 - c. indien de burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor schade waartoe het gebruik van het geweer ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens deze wet aanleiding kan geven, niet is gedekt door een verzekering, overeenkomstig bij of krachtens de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.29, eerste lid, gestelde regels, of
 - d. voor andere handelingen dan:
 - 1°. de jacht;
 - 2°. de uitvoering van handelingen waarvoor een ontheffing of vrijstelling als bedoeld in de artikelen 3.3, eerste, onderscheidenlijk tweede lid, of derde lid, 3.8, eerste, onderscheidenlijk tweede lid, of derde lid, 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, eerste, onderscheidenlijk tweede lid, of derde lid, of 3.15, tweede en vierde lid, in voorkomend geval in samenhang met het zevende lid, 3.16, tweede en vierde lid, of 3.17, eerste lid, is verleend;
 - 3°. de uitvoering van artikel 3.18, eerste lid, in voorkomend geval in samenhang met het vierde lid, of 3.19, tweede lid, in samenhang met artikel 3.18, vierde lid;

- 4°. de bestrijding van bij ministeriële regeling aangewezen verwilderde dieren of exoten, buiten de gevallen, bedoeld onder 3°;
 - 5°. de bestrijding van de zwarte rat, de bruine rat of de huismuis;
 - 6°. het schieten van kleiduiven, of
 - 7°. jachthondenproeven.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan het gebruik van het geweer, bedoeld in het eerste lid, worden uitgesloten of beperkt en kunnen regels worden gesteld over:
 - a. het geweer;
 - b. de munitie, waarbij ook rekening wordt gehouden met belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu;
 - c. het gebruik van middelen op, aan of bij het geweer;
 - d. de diersoorten waarop het gebruik van het geweer betrekking heeft, of
 - e. de vaardigheden waarover de gebruiker van het geweer beschikt.
 3. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing en provinciale staten kunnen vrijstelling verlenen van het eerste lid, onderdeel a of b, en de krachtens het tweede lid gestelde regels, met dien verstande dat bij het verlenen van ontheffing of vrijstelling van regels als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, ook rekening wordt gehouden met belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu.

Artikel 5.3 Wnb

1. Aan een vrijstelling, vergunning of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
2. Een vrijstelling, vergunning of ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
3. Vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen kunnen aan een geldigheidsduur worden gebonden.
4. Het is verboden te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften.

Artikel 3.12 Bnb

1. Een jachtveld als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, onderdeel b, van de wet, heeft:
 - a. een aaneengesloten oppervlakte van ten minste 40 hectare, per jachthouder die in zijn hoedanigheid als jachthouder gerechtigd is tot het uitoefenen van de jacht in dat jachtveld, en
 - b. zodanige afmetingen dat in het jachtveld een cirkel met een straal van ten minste 150 meter kan worden beschreven.
2. Ingeval het op grond van de bij en krachtens artikel 3.20, vierde lid, van de wet gestelde regels ook aan anderen dan de jachthouder, niet zijnde jachttopzichers, is toegestaan om in het desbetreffende jachtveld de jacht uit te oefenen, bedraagt de aaneengesloten oppervlakte van dat jachtveld de in het eerste lid, onderdeel a, bedoelde oppervlakte vermeerderd met 40 hectare per persoon, niet zijnde jachttopzichter, aan wie het is toegestaan in dat jachtveld de jacht uit te oefenen.
3. Bij de berekening van de oppervlakte, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, en tweede lid, worden niet meegerekend:
 - a. gronden die zijn gelegen op een afstand van meer dan 350 meter van het middelpunt van een cirkel met een straal van 150 meter die het dichtst bij die gronden in het jachtveld kan worden beschreven;
 - b. andere gronden dan die, bedoeld in onderdeel a, die van het middelpunt, bedoeld in onderdeel a, uit in rechte lijn slechts bereikbaar zijn over grond die tot een ander jachtveld behoort;
 - c. openbare, verharde verkeerswegen, niet zijnde grindwegen;
 - d. begraafplaatsen, en
 - e. bebouwde kommen van de gemeenten als bedoeld in artikel 3.21, derde lid, van de wet en onmiddellijk aan die kommen grenzende terreinen.
4. Als afzonderlijke jachtvelden worden beschouwd, ook ingeval zij grenzen aan gronden waarop het aan dezelfde persoon of personen is toegestaan om de jacht uit te oefenen:
 - a. gronden als bedoeld in het derde lid, onderdelen a of b;
 - b. delen van gronden waarbij de verbinding tussen deze delen op enig punt smaller is dan 50 meter, en
 - c. delen van gronden die van elkaar worden gescheiden door een autosnelweg als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 of door een water, breder dan 10 meter, indien de jachthouder niet gerechtigd is om daarop de jacht uit te oefenen.

Artikel 3.13 Bnb

1. Een geweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet heeft een gladde loop met een kaliber van ten minste 24 en ten hoogste 12 of een getrokken loop met een nominaal kaliber van ten minste .22 inch of 5,58 millimeter.
2. Een enkelloops hagelgeweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet heeft een magazijn dat ten hoogste twee patronen kan bevatten.
3. Een kogelgeweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet heeft een magazijn dat ten hoogste twee patronen kan bevatten, tenzij het is voorzien van een grendelinrichting waarmee het wapen handmatig schot voor schot wordt geladen.
4. Een geweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet is niet voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.

Artikel 3.14 Bnb

1. De munitie die wordt gebruikt in een geweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet voldoet aan het tweede of het derde lid.
2. Hagelpatronen bestaan uit hagelkorrels met een doorsnede van 3,5 millimeter of minder en bevatten geen metallisch lood.
3. Kogelpatronen zijn geen militaire kogelpatronen, met inbegrip van fosfor- of lichtspoorpatronen, kogelpatronen met volmantel of kogels die niet vervormen bij het treffen.

Artikel 3.16 Bnb

1. Het is verboden een geweer ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens de wet te gebruiken:
 - a. voor zonsopgang en na zonsondergang;
 - b. binnen de bebouwde kom of op terreinen als bedoeld in artikel 3.21, derde lid, van de wet;
 - c. binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, onderdeel d, van de wet;
 - d. vanaf of vanuit een rijdend motorrijtuig dan wel een ander voertuig, of
 - e. vanuit een luchtvaartuig.
2. Artikel 3.7, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing op het verbod, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel a, ingeval het geweer wordt gebruikt bij de uitoefening van de jacht op wilde eenden.

Loket	
Wettelijk domein	Wet natuurbescherming, soorten
Gebieden	Niet gebiedsgebonden
Ontheffing	Eenmalig
Dossiernummer KIWI	K23916
Documentnummer KIWI	2020-120460
Zaaknummer Squit	GR-VERG-2020-000602

Contactpersoon	
Bedrijfsnaam	
Contactpersoon	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer vast	
Telefoonnummer mobiel	
Emailadres	

Gegevens project	
Projectnaam	
Locatie werkzaamheden	
Startdatum werkzaamheden	
Einddatum werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	

Versturen aan
Dit formulier dient zodra de aanvang van het werk bekend is per mail te worden ingediend bij de provincie Groningen, maar minimaal 7 dagen van te voren, naar loketVTH@provinciegroningen.nl onder vermelding van; 'Meldingsformulier Wnb soorten Start werkzaamheden pilot steenmarterbeheer (K23916)'

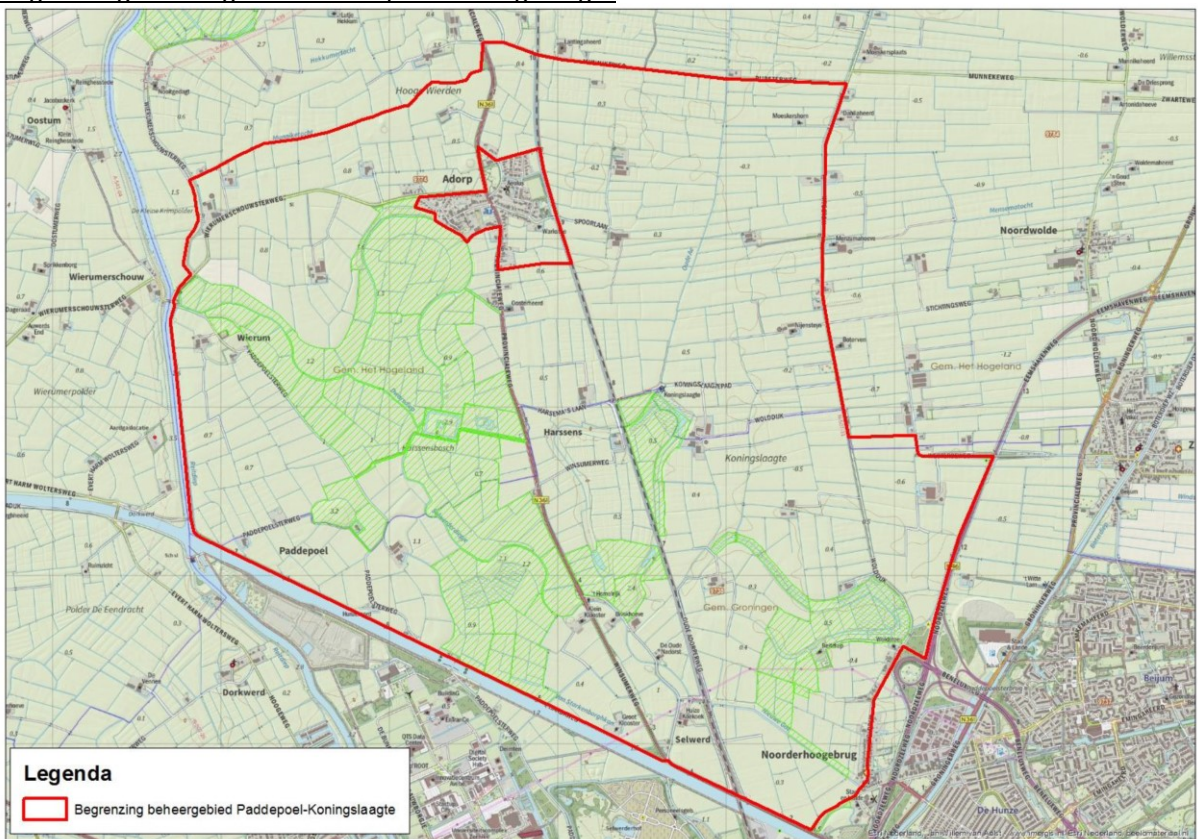
Bijlage 3. Ontheffingsgebied pilot steenmarterbeheer

De ontheffing heeft betrekking op onderstaande gebieden voor zover in agrarisch gebruik.

Begrenzing beheergebied Winsummermeeden



Begrenzing beheergebied Paddepoel-Koningslaagte



Bijlage 4a. Beheerprotocol pilot predatiebeheer steenmarterbeheer

1. Inleiding en achtergrond

Dit beheerprotocol beschrijft de werkwijze, handelingen, registratie en voorschriften die van toepassing zijn bij het pilot onderzoek naar effecten van het beheer van steenmarters op de weidevogelpopulatie. Ten alle tijd geldt dat de voorschriften vermeld in de ontheffing, moeten worden nageleefd. Mocht er enige twijfel of onduidelijkheid bestaan over de toepassing van voorschriften, of de inhoud van dit protocol dan kunnen de betreffende coördinator/uitvoerders contact opnemen met de ecologische begeleiders.

Onder coördinator wordt verstaan degene die in opdracht van de ontheffinghouder (het Collectief) de beheeracties voor het vangen en doden van steenmarters coördineert. De coördinator houdt via een excelsheet alle relevante gegevens inzake het vangstproces bij en up to date. Hieronder minimaal te verstaan; de locatie van de kastvallen in een gebied (coördinaten) en de perioden (data) die daarop van toepassing zijn. Ook wordt in dit excelsheet vastgelegd op welk moment, welke datum en op welke locatie vangsten zijn geregistreerd, inclusief vermelding van nummer van het aan een gedode steenmarter aangebrachte wildmerk/label. Deze excelsheet wordt actueel gehouden gedurende de periode waarop de ontheffing betrekking heeft. Tussentijds (op verzoek) of in elk geval aan het einde van de ontheffingsperiode wordt dit Excelsheet ter kennisname aangeboden aan de provincie Groningen alsook aan de ecologisch begeleider.

Onder uitvoerder worden de personen verstaan die door de ontheffinghouder (schriftelijk) zijn gemachtigd om daadwerkelijk gebruik te maken van de aangegeven vangmiddelen en dodingsmiddelen ter uitvoering van de ontheffing.

De coördinator én de uitvoerders staan gedurende de ontheffingsperiode met elkaar in contact via een specifiek daarvoor aangemaakte WhatsApp groep. Ook de aangewezen ecologisch begeleider is deelnemer aan deze groep. In deze WhatsApp groep wordt enkel informatie gedeeld en vastgelegd welke voorvloeien uit dit protocol.

2. Vanglocaties

De kastvallen worden buiten de openbare weg geplaatst en uitsluitend binnen het gebied waarvoor ontheffing is verleend (bijlage 3 van de ontheffing). Kastvallen worden alleen geplaatst met toestemming van de betreffende grondeigenaar of pachter. De kastvallen worden zodanig geplaatst dat er geen onnodige hinder voor derden of verontrusting/ beschadiging van planten en andere dieren plaats zal vinden.

3. Vallen, lokaas en registratie vallen

Vallen

Er worden kastvallen gebruikt, die zijn voorzien van een ontsnappingsopening voor de kleine marterachtigen wezel en hermelijn. De vallen worden uitgerust met een elektronisch valalarm: dit apparaat stuurt een SMS als de val dichtslaat. Dit SMS alarm wordt ontvangen door de coördinatoren/uitvoerders van de pilot en wordt door hun (digitaal) geregistreerd.

Het valalarm staat automatisch op scherp als ook de val op scherp staat. De vallen sturen daarnaast automatisch 2x daags een statusupdate, waarmee de werking van het valalarm wordt gecontroleerd. In de statusupdate wordt gemeld dat het systeem actief is, of de batterijen leeg dreigen te raken of het beltegoed op is. De coördinatoren/uitvoerders van de pilot zorgen dat het systeem goed blijft werken.

Registratie vallen

De kastvallen worden (digitaal) geregistreerd, waarbij vallen, valalarmen en eventueel de cameraval een gelijk identificatienummer krijgen. Bij plaatsing of verplaatsing van de val-alarmcombinatie wordt de datum, locatie en nummer (digitaal) vastgelegd. Het is van belang dat zowel de coördinatoren/uitvoerders als ook de ecologische begeleiders toegang hebben tot de gegevens. Dit gebeurt in elk geval via de WhatsAppgroep. Het is aan te bevelen (zeker bij de start van de pilot) om bij elke val een cameraval te plaatsen. Door de cameraval op circa 3 meter van de kastval te zetten, op een wijze die zorgt dat de val in beeld is, kan hiermee o.a. een beeld worden verkregen of de kastval op een goede plek staat (locatie met steenmarter).

4. Controle kastvallen

Bij de veldcontroles van de kastvallen door de coördinator/uitvoerders dienen deze de ontheffing Wnb, machtiging van de ontheffinghouder, grondgebruikersverklaring, (eventueel ook een verlof Wwm, zie hieronder), het beheerprotocol en een identiteitsbewijs bij zich te hebben.

Als bij een controle (na een valalarmmelding) blijkt dat er een steenmarter is gevangen is tevens nodig:

- een geldige jachtakte
- geweer; zijnde vuurwapen met maximaal kaliber .22 (of indien hiervoor een verlof op grond van de Wwm is verleend: luchtdrukgeweer met minimum/maximum kaliber 5,5 mm)
- latex handschoenen
- dwangkooi
- desinfecterend middel voor reinigen van handen;
- formulier vangsten
- markeerverf (eventueel, niet verplicht)
- gripzakken
- labels
- veiligheidsbril

Valalarm ontvangen

Er wordt afgestemd welke van de coördinatoren/uitvoerders op welke dagen dienst heeft en op alarmen reageert, zodat de dienstdoende coördinator/uitvoerder binnen de hieronder gestelde tijd bij een val kan zijn.

Een valalarm wordt ontvangen door alle coördinator/uitvoerders. Daarnaast wordt de ecologisch begeleider op verzoek toegevoegd aan het valalarmsysteem. Bij een alarm wordt de val zo spoedig mogelijk bezocht, gecontroleerd en geleegd.

Dit moet plaatsvinden uiterlijk binnen de volgende tijden:

- Periode tot 1 maart: binnen 10 uur na melding valalarm
- 1 maart en later: binnen 8 uur na het ontvangen van een melding valalarm.

Zorg bij een vangst in de kastval dat de volgende zaken (digitaal- dat wil zeggen in elk geval in de WhatsAppgroep met gebruik making van met de smartphone opgenomen camerabeelden) worden vastgelegd:

- Registratieformulier (bijlage 3A). Deze kan worden gefotografeerd en digitaal worden vastgelegd;
- Foto van het valalarm in verband met vastleggen tijd en vangst;
- Indien het een andere dier is of een zogend steenmartermoertje een foto van het gevangen dier;
- Bij een steenmarter (geen zogend moertje) een foto van (een deel van) het gedode dier met een leesbaar merkteken.

Via de afsluitbare kijkopening in de val wordt bekeken wat er is gevangen. Er kunnen daarbij drie situaties optreden:

SITUATIE A. Vals alarm

De val is dichtgeslagen maar er is geen dier gevangen. De val wordt weer op scherp gezet. Registreer dit digitaal en/of op het formulier administratie vangsten. Vermeld daarbij het kastvalnummer.

SITUATIE B. Bijvangst

Er is een andere soort dan de doelsoort gevangen. In dit geval wordt het gevangen dier onmiddellijk ter plaatse vrijgelaten door de val open te zetten. Registreer dit digitaal (foto gevangen dier) en op het formulier administratie vangsten. Vermeld daarbij het kastvalnummer.

Vermeld daarbij het kastvalnummer en het soort bijvangst.

SITUATIE C. Vangst Steenmarter

Er is een steenmarter gevangen. In dat geval worden de volgende stappen doorlopen: Het dier wordt overgebracht in een dwangkooi. Dit gebeurt door deze tegen de klep van de val te zetten, de klep open te zetten en het dier over te laten lopen in de dwangkooi.

Bepaling mannelijk dier- vrouwelijk niet lacterend - vrouwelijk lacterend. Als het dier is overgelopen in de dwangkooi wordt het dier gefixeerd zodat kan worden gekeken of het om een mannelijk of vrouwelijk dier gaat, en of er tekenen zijn van lactatie. Lacterende steenmarters hebben vergrootte, wat kale tepels aan de buikzijde. Blaas eventueel de vacht ter hoogte van de tepels opzij om dit goed te kunnen controleren.

Afhankelijk van of het al dan niet een lacterend vrouwtje betreft wordt als volgt gehandeld:

A) Lacterend vrouwtje

Als het inderdaad gaat om een lacterend dier, kan het dier met een niet-toxische haarverf gemarkeerd worden op de bef en de achterzijde van de kop (niet verplicht). Zo kan bij vervolgvangsten worden bepaald of het om een eerder gevangen dier gaat. Hierna wordt het dier per ommekeer vrijgelaten door de dwangkooi te openen. Registreer het dier digitaal (foto) en op het formulier administratie vangsten. Vermeld daarbij het kastvalnummer en 'lacterend vrouwtje'.

B) Mannelijk dier, of niet-lacterend vrouwelijk dier

Het dier wordt geëuthanaseerd door een schot in de kop met het (lucht)geweer. Draag hierbij te allen tijde een veiligheidsbril. Het verdient de voorkeur om het doden met een geweer op luchtdruk uit te voeren in verband met veiligheid. Dit kan alleen indien de coördinator/uitvoerder beschikt over een verloop Wet wapens en munitie. Indien dit verloop niet is verkregen, of niet kan worden verkregen, dan wordt gebruik gemaakt van het vuurwapen.

Het is aan de coördinator/uitvoerder om in alle gevallen zelf de veiligheid voor hemzelf en zijn omgeving te bewaken. Het vuurwapen wordt echter, om veiligheidsredenen van zowel de coördinator/uitvoerder zelf of de omgeving, nooit gebruikt binnen gebouwen, op erven met verharding of bij andere harde onder-(of achter)grond waar ricochet kan optreden.

Wanneer er aanleiding bestaat om het geweer niet op de locatie waar het dier gevangen is te hanteren wordt het gevangen dier in de dwangkooi naar een locatie gebracht waar afschot wel veilig kan plaatsvinden. Dit wordt ook vastgelegd in de rapportage. Het doden wordt buiten het zicht van derden uitgevoerd.

De vangkooi wordt na het doden schoon gespoeld met water.

Gebruik bij de volgende handelingen latex handschoenen. De steenmarter wordt met een leesbaar merkteken, met het kastvalnummer en op het formulier administratie vangsten (digitaal) geregistreerd. Daarnaast kan een foto's van het gehele dier en een close-up van de onderzijde kop met keelvlak gemaakt en geregistreerd. Na het legen van de vallen worden de handen gereinigd met een desinfecterend middel.

Gebruik van vangkooi, vangnet en/of vangstok

Het gebruik van vangmiddelen in de vorm van vangkooi, vangnet en/of vangstok is alleen toegestaan in uitzonderlijke situaties en enkel onder strikt toezicht van de ecologische begeleider. Voor het gebruik van deze vangmiddelen geldt dat deze alleen mogen worden toegepast:

- Voor het vangen van steenmarters die binnen het ontheffingsgebied (bijlage 3) hun leefgebied hebben;
- Indien de vaste verblijfplaats van het betreffende dier bekend is.

Gebruik van een vangkooi wordt alleen toegepast indien het noodzakelijk wordt geacht om steenmarters te vangen binnen gebouwen en indien het gebruik van de kastval (als beschreven onder .3) niet mogelijk is. Te denken aan een te beperkte ruimte voor gebruik kastval. Voor de plaatsing en locatie dient vooraf afstemming te hebben plaatsgevonden met de ecologische begeleider. Voor het gebruik van de vangkooi en de vangprocedure wordt verder dezelfde aanpak gevolgd als beschreven onder de punten 2, 3 en 4.

Gebruik van vangnet en/of vangstok wordt alleen toegepast indien op een locatie (binnen het ontheffingsgebied) een steenmarter wordt aangetroffen die alleen ter plaatse kan worden gevangen. Te denken aan (jonge) steenmarters die in een holle ruimte worden aangetroffen en die alleen kunnen worden gevangen door direct handelen. Dit vangen wordt alleen uitgevoerd indien minimaal 2 personen van het vangteam en/of de ecologische begeleiders ter plaatse aanwezig zijn gedurende het gehele vangproces. Dit om toezicht te kunnen garanderen op juist gebruik van de vangmiddelen en om onnodige aantasting van dierwelzijn te voorkomen.

Vangnetten worden alleen ingezet voor het afdekken van een eventuele vluchtopening om, tijdens een vangactie als hiervoor beschreven, een wegvluchtend dier te kunnen vangen. Gebruik van een vangstok dient om volwassen dieren op een veilige manier tijdelijk – en slechts voor heel korte termijn – te kunnen immobiliseren.

Als een aangetroffen dier (bijvoorbeeld een jong dier) met de hand kan worden gevangen of tijdelijk moet worden vastgehouden dan dient de vanger beschermende handschoenen te dragen. Indien een steenmarter als hiervoor beschreven wordt gevangen, dan dient vervolgens dezelfde procedure te worden gevolgd als beschreven onder 4, situatie C.

Administratieve afhandeling: Datum tijd, type vangst en afhandeling, en foto's als een dier geëuthanaseerd, worden ingevuld op het formulier zoals in de bijlage. Het ingevulde formulier wordt (digitaal) geregistreerd.

5. Overzicht registratie gegevens

Gedurende het gehele proces van kastvallen plaatsen en controleren worden samenvattend de volgende gegevens geregistreerd:

- Locatie, datum van val plaatsen/verwijderen: (digitaal) vastgelegd.
- Vangmoment: vastgelegd door cameraval en door valalarm, (digitaal)geregistreerd.
- Afhandeling: vastgelegd door ondersteunende foto's en op formulier, (digitaal) vastgelegd

6. Melden afwijkingen

Afwijkingen van de hierboven omschreven werkwijze worden onverwijld gemeld aan alle betrokken personen van de pilot.

7. Vertrouwelijkheid

De informatie die gedeeld wordt binnen de groep van coördinator, uitvoerders, ecologisch begeleider en eventueel andere bij de uitvoering van de ontheffing betrokken personen is vertrouwelijk en wordt niet gedeeld met andere personen of organisaties, waaronder ook wordt verstaan de media. De locaties van de vallen, gemaakte opnamen (via eigen telefoon respectievelijk de ter beschikking gestelde cameravallen) worden ook niet, zonder afstemming met de ontheffinghouder, andere betrokkenen en de afdeling voorlichting van de provincie Groningen, gedeeld met derden of op social media.

De data (foto's/video's) die worden opgenomen via de bij de vallen geplaatste cameravallen worden in geen geval gewist en aan het eind van de periode (of tussentijds indien de SD kaart vol raakt) ter beschikking gesteld aan de ecologisch begeleider en – desgevraagd – aan de onderzoekers binnen de Pilot.

Namen en contactgegevens van de deelnemende personen blijven intern en worden niet bekend gemaakt aan andere personen of organisaties.

Door het ondertekenen van dit protocol wordt door zowel de coördinator als de uitvoerder wel toestemming gegeven dat deze informatie (naam, mobiel telefoonnummer en e-mailadres) binnen de vanggroep kan en mag worden uitgewisseld.

Akkoordverklaring coördinator/uitvoerder

Hierbij verklaar ik kennis te hebben genomen van de inhoud van het protocol en mij te houden aan de inhoud van het 'Beheerprotocol pilot predatiebeheer steenmarter':

Naam coördinator/uitvoerder:

Datum:

Plaats:

Handtekening:

Bijlage 4b. Formulier administratie vangsten bij het beheerprotocol

Val: _____

Afgehandeld door: _____

Datum: _____

Tijd ter plaatse: _____

Vangst

Vals alarm

Bijvangst, namelijk: _____

Steenmarter vrouw, lacterend, vrijgelaten

Steenmarter man, geëuthanaseerd

Steenmarter vrouw, geëuthanaseerd

Anders, namelijk: _____ (b.v. val onklaar gemaakt, dier ontsnapt, etc.).

Label van dier: _____